

Kangaskoskesta uusi koti:

Lohen kutu- ja poikastuotanto- alueiden mallintaminen River2D- elinympäristömallilla

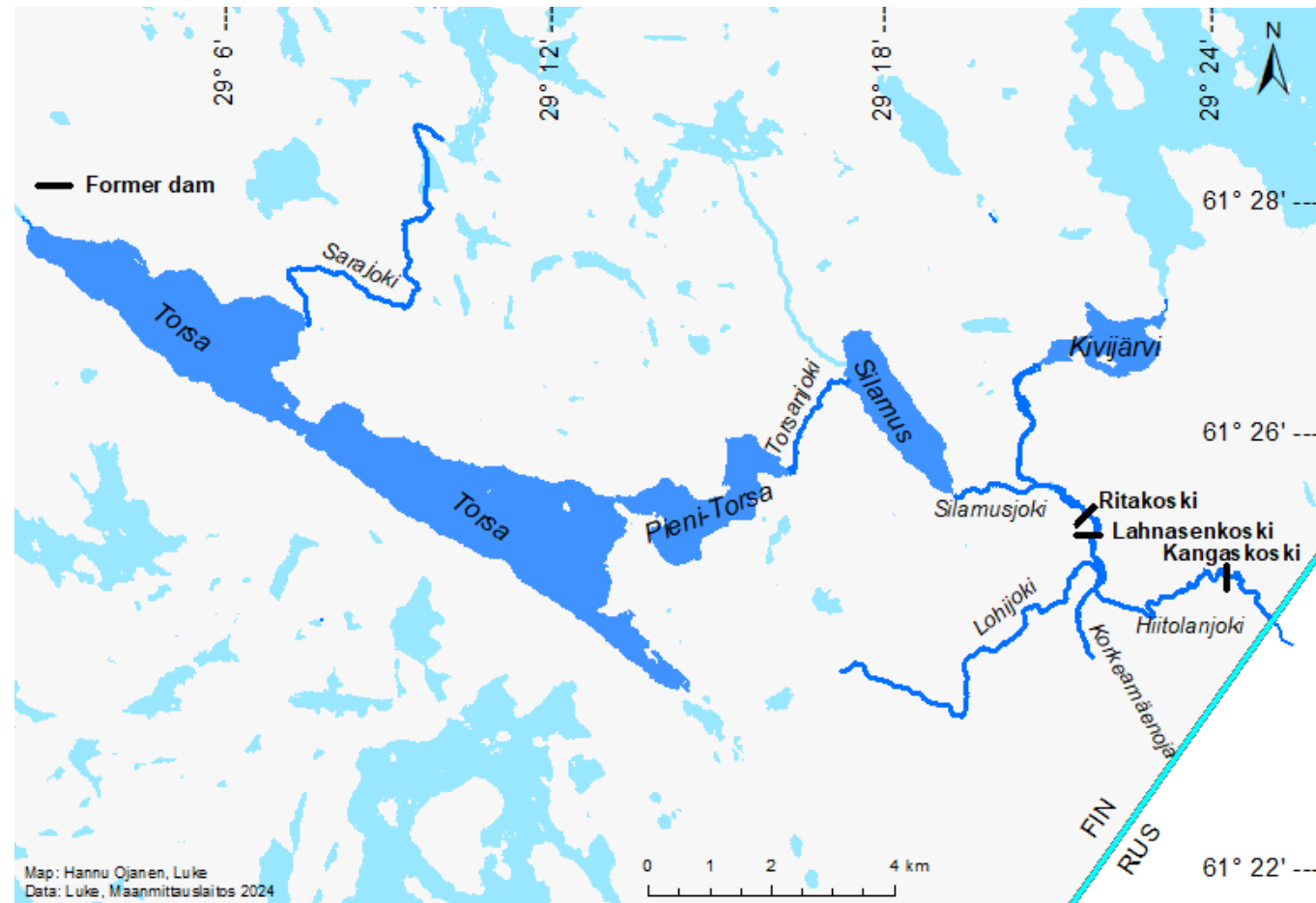
Riku Rinnevälli

Teppo Vehanen, Jukka Syrjänen, Mikko Kiljunen, Pauliina Louhi

Hiitolanjoki

- 53 km, virtaa Kaakkois-Suomesta Laatokkaan
- Suomen puoleiselta 8 km matkalta poistettiin kolme vesivoimalapatoa 2021–2023 aikana
- Patojen alueet kunnostettiin koskialueiksi, jotka soveltuvat lohikalojen kutu- ja poikastuotantoalueiksi
  - Erittäin uhanalainen Laatokan järvilohi
  - Paikallinen ja vaeltava taimen

Kangaskoski elokuussa 2020

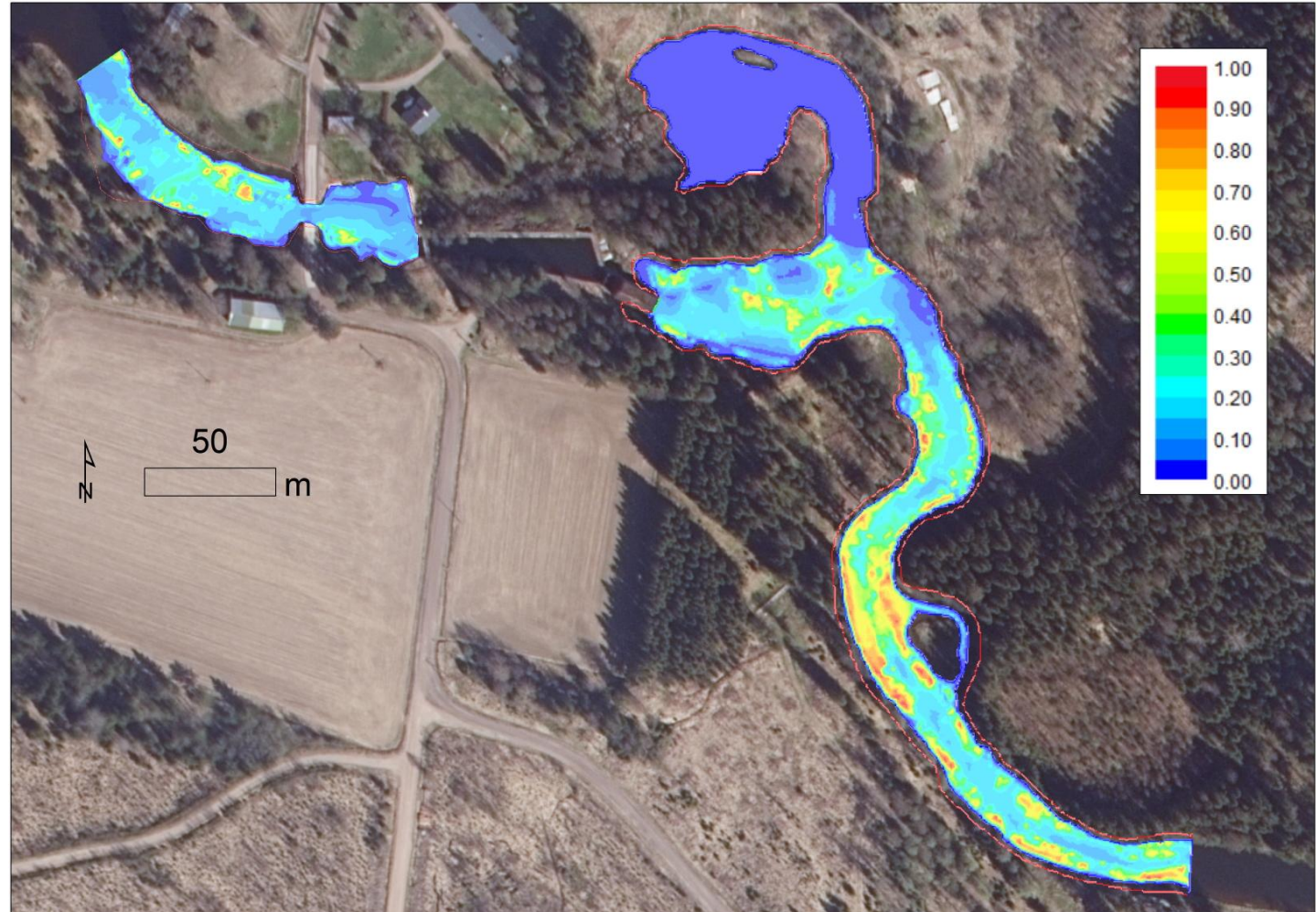
Kangaskoski syyskuussa 2024

Miten Kangaskosken kunnostus vaikutti lohikalojen elinympäristöön?

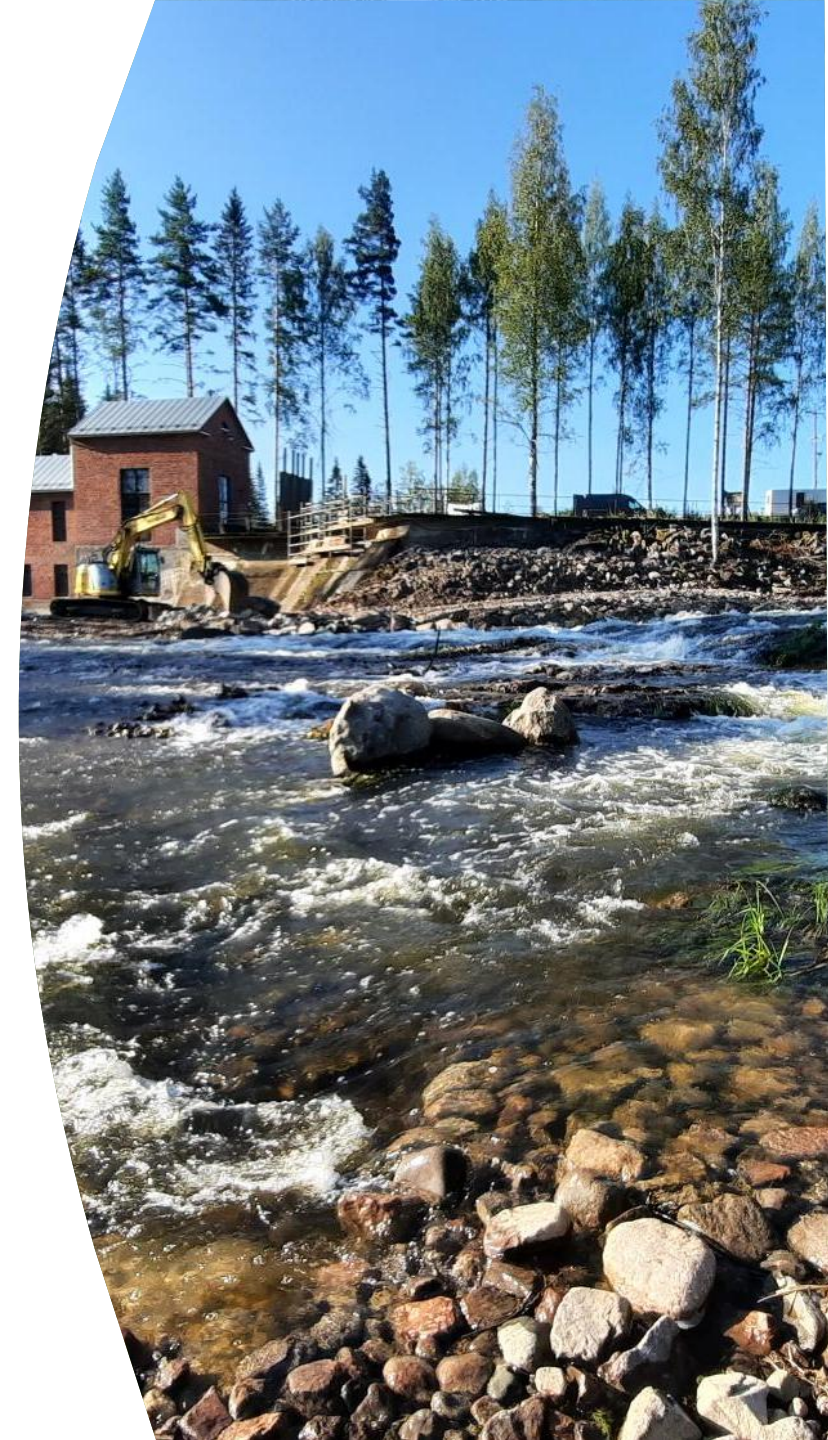
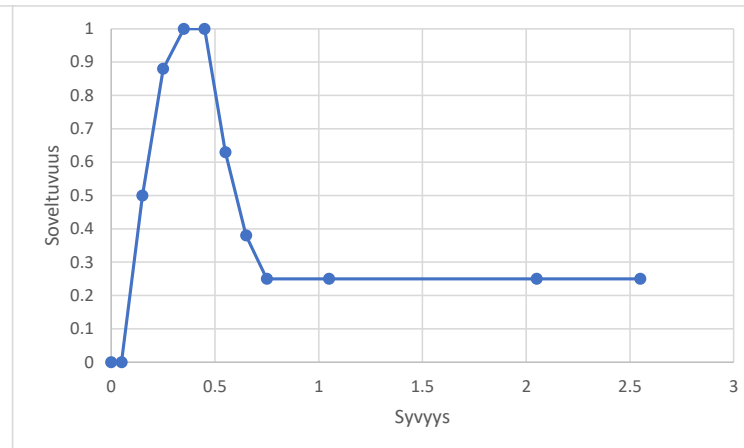
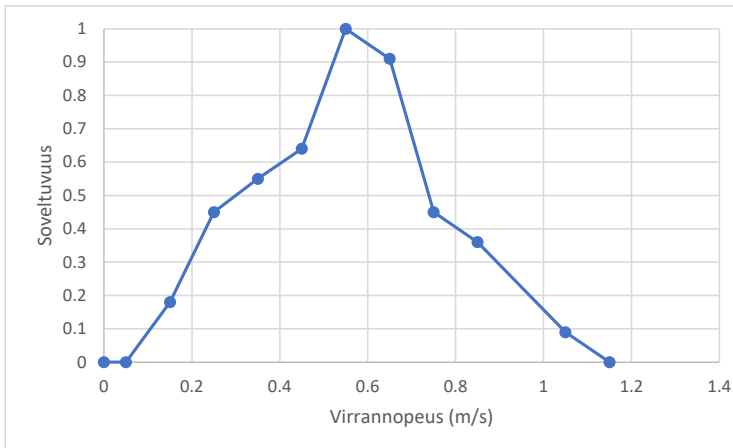
Lohikalojen elinympäristö

- River2D-ohjelmalla virtausmalli ja lohikalojen elinympäristömalli
    - Aikaisemmat tiedot lohen elinympäristöpreferensseistä
    - Kutu, <10 cm ja >10 cm
  - Veden virrannopeus, syvyys
    - Pohjan raekoko ei käytössä
- Yhdistetään WUA-alueeksi (Weighted Usable Area)

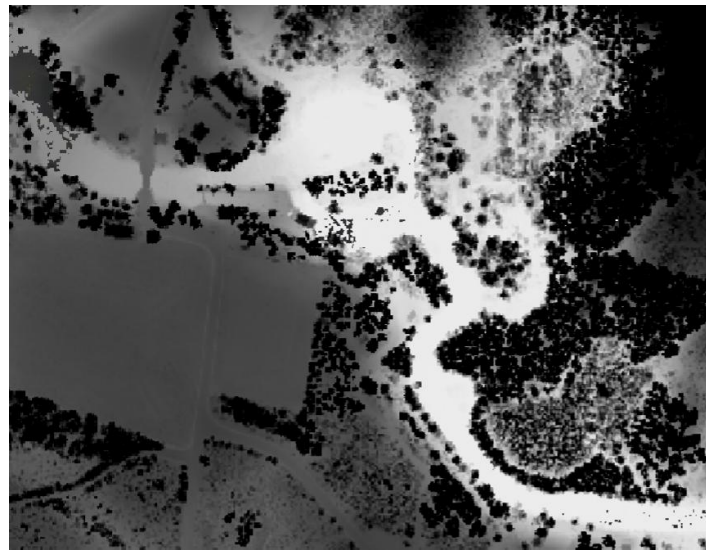
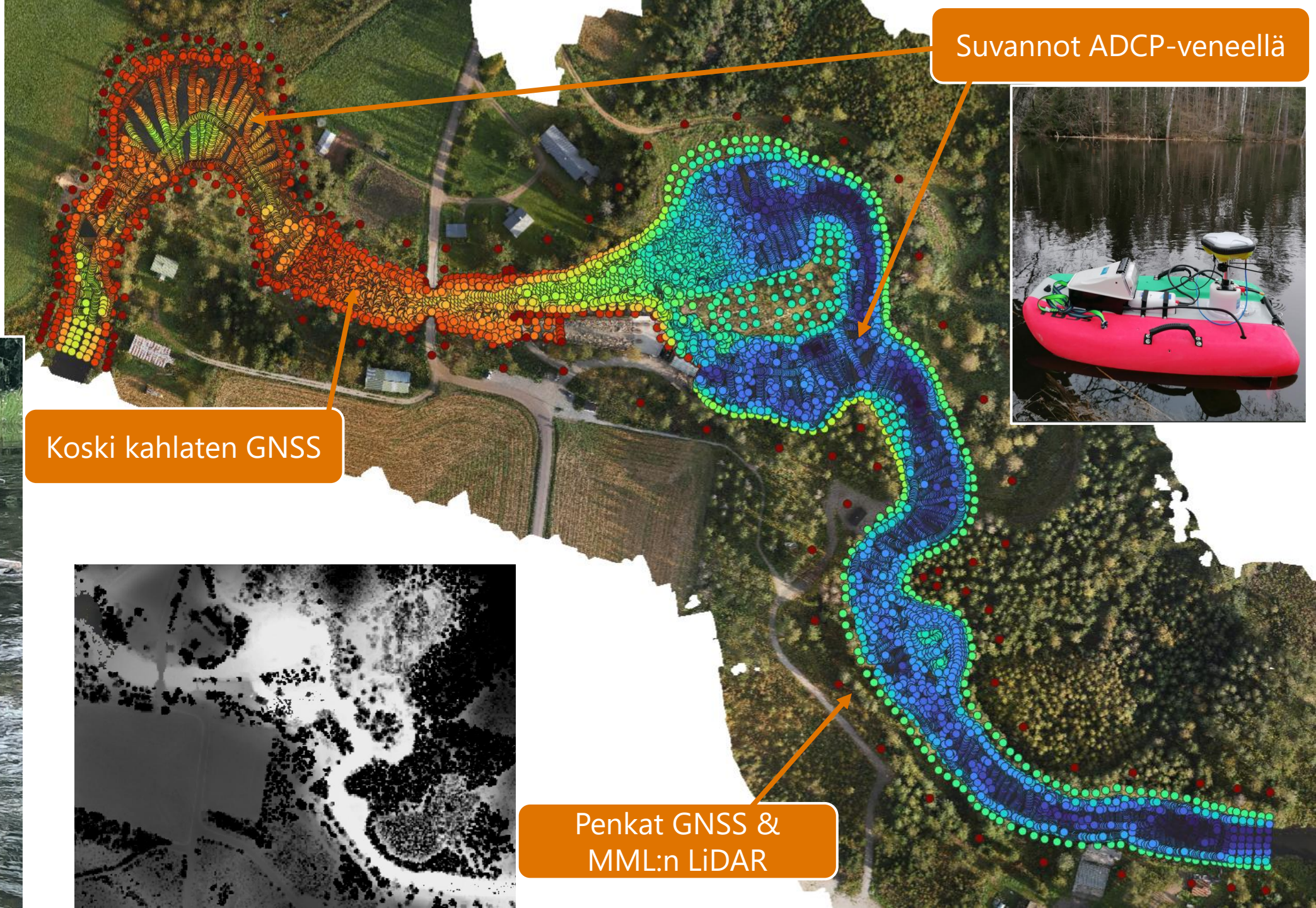

Tutkimuskysymykset

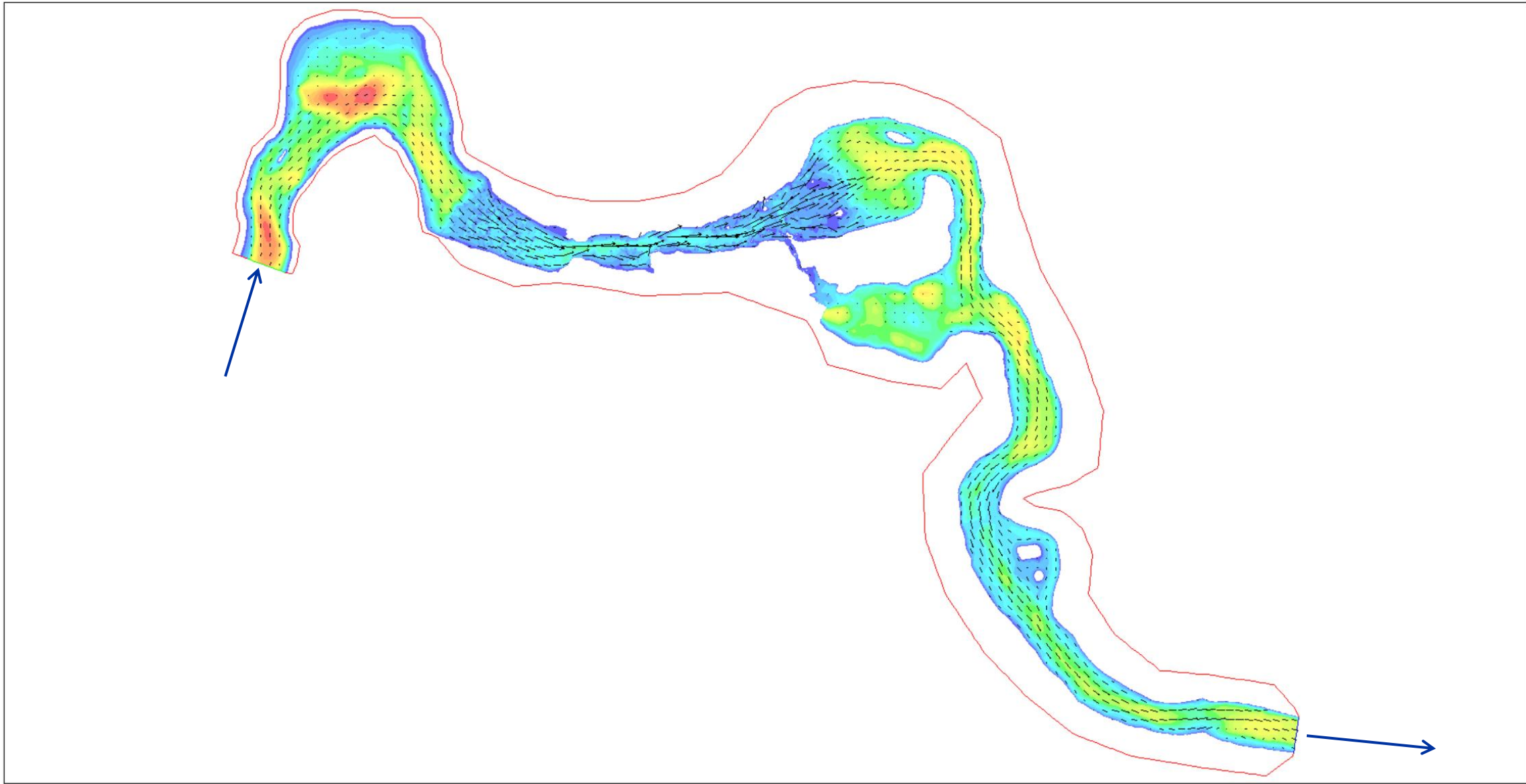
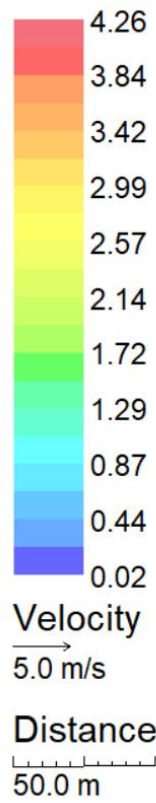
- Miten Kangaskosken kunnostus vapaana virtaavaksi koskeksi on vaikuttanut lohikaloille saatavilla olevaan elinympäristöön?
  - Erittäin uhanalaiselle järvilohelle kutu- ja poikasalueita
- Vertaillaan ennen ja jälkeen patopoiston 5 m³s ja 20 m³s virtaamilla
- Vertaillaan kutu-, kesänvanhojen (<10 cm) ja vanhempien poikasten (> 10 cm) elinympäristöpreferenssejä
  - Virrannopeuden ja syvyyden soveltuvuus lohen kutuun

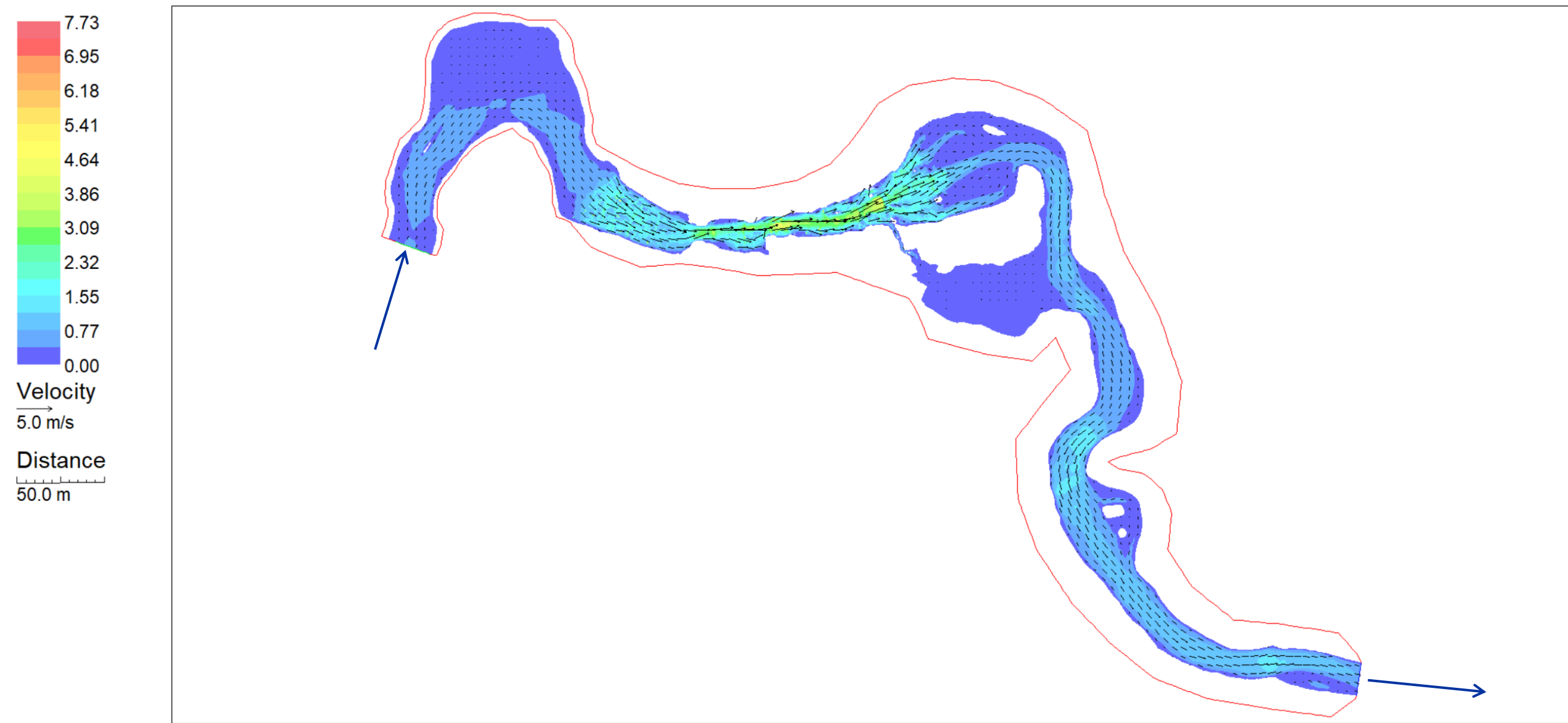
Aineiston keräys

Syvyys 20 m³s

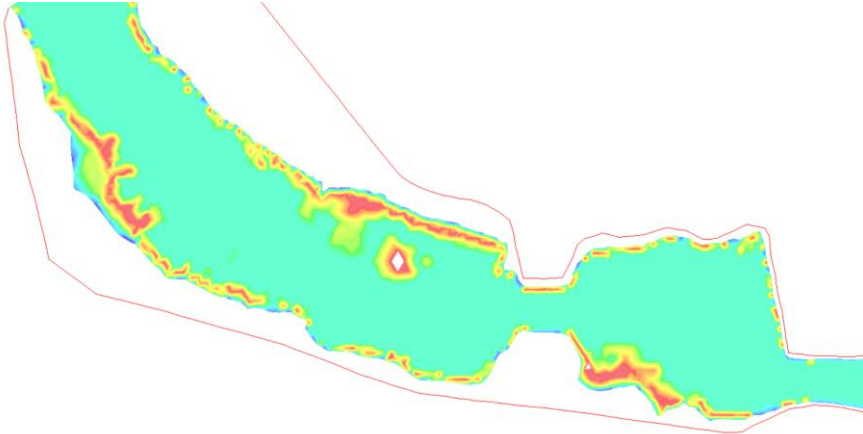
Virrannopeus 20 m³s

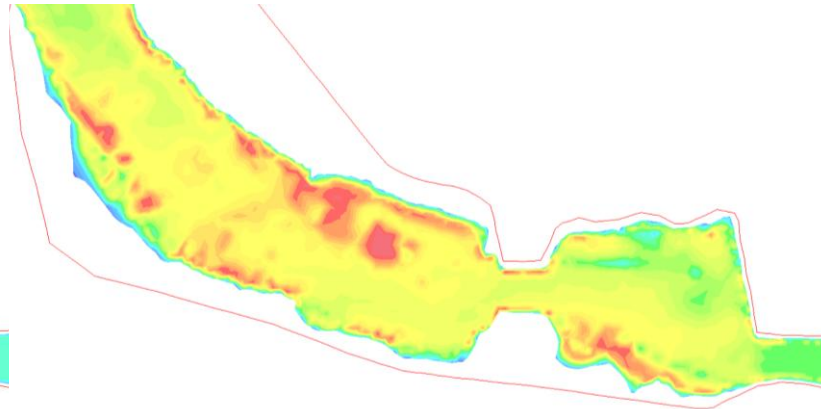
Kangaskosken yläosan soveltuvuus lohen kutualueeksi, 5 m³s

2020

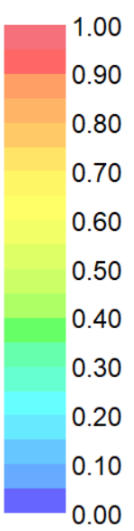
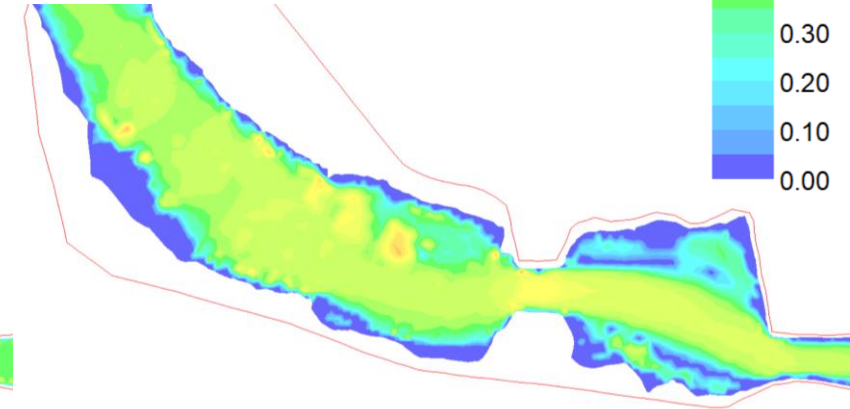
Syvyys

Virrannopeus

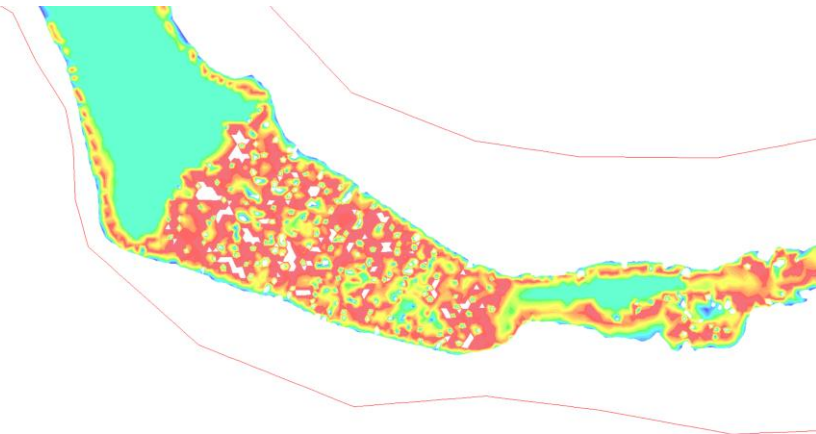

Yhdistetty

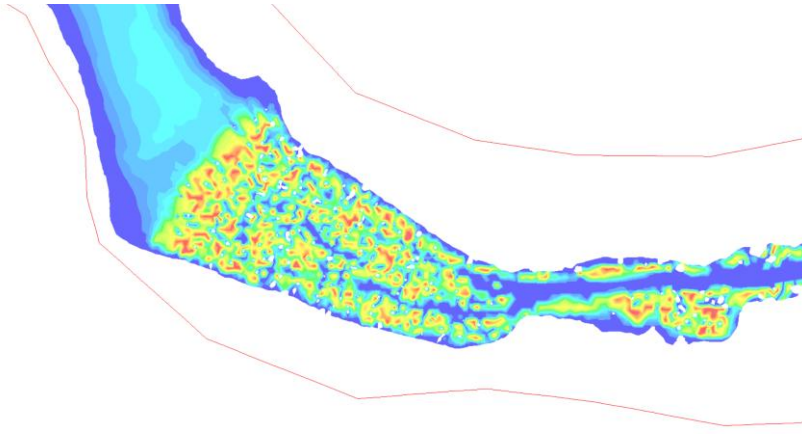

2025

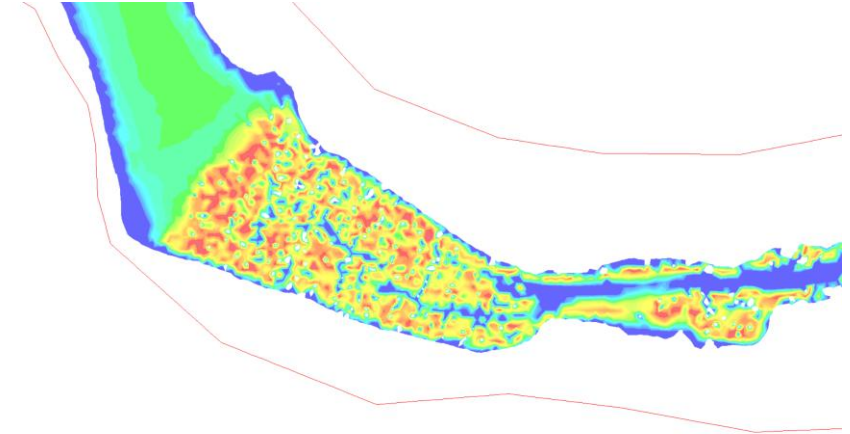
Syvyys

Virrannopeus

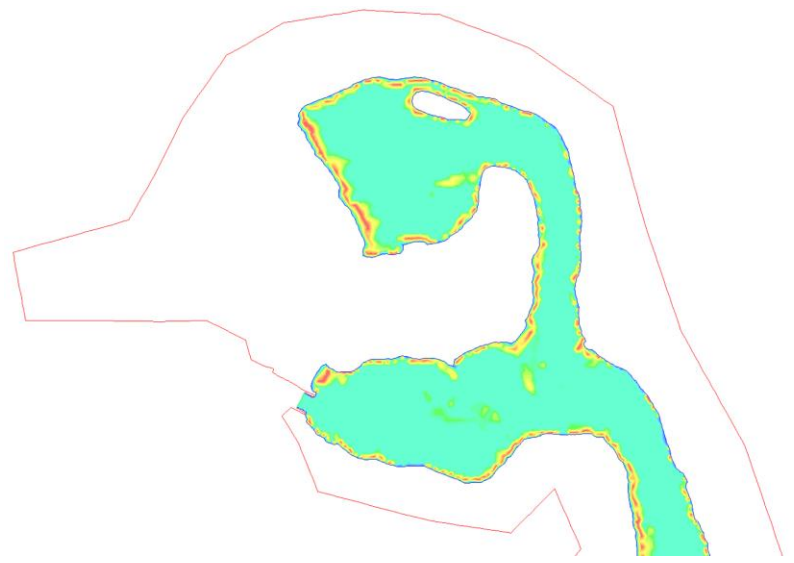
Yhdistetty

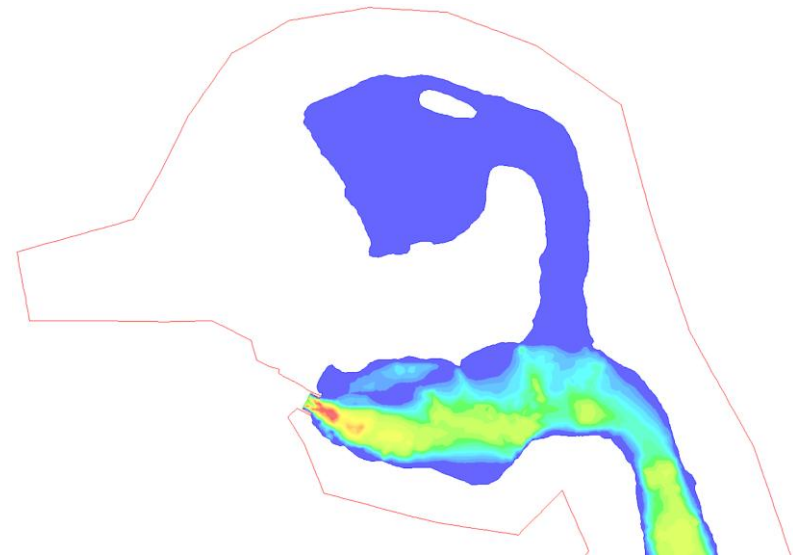
Kangaskosken keskiosan soveltuvuus lohen kutualueeksi, 5 m³s

2020

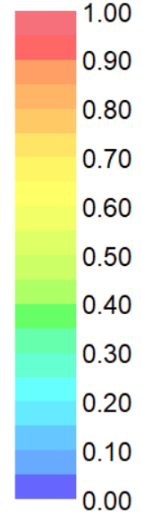
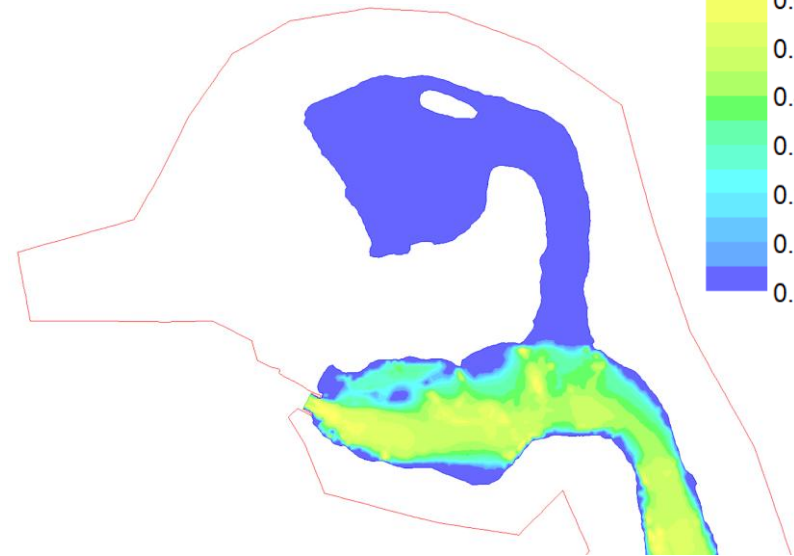
Syvyys

Virrannopeus

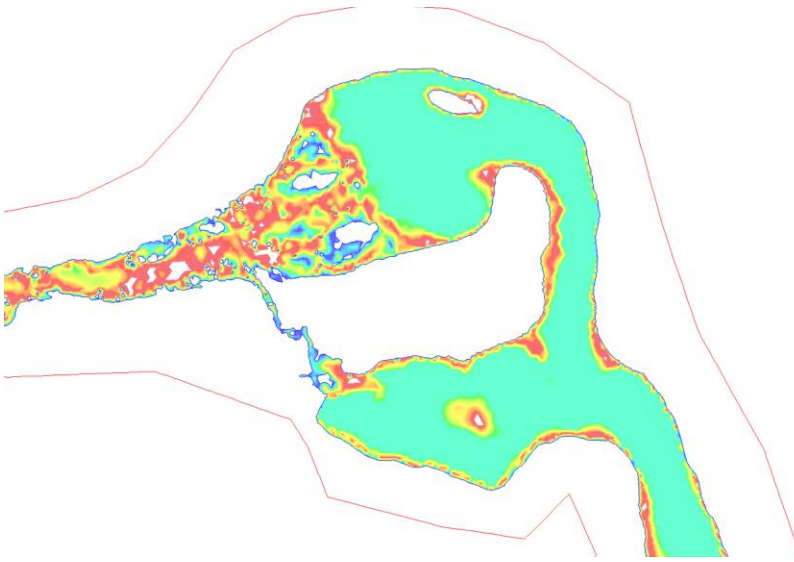

Yhdistetty

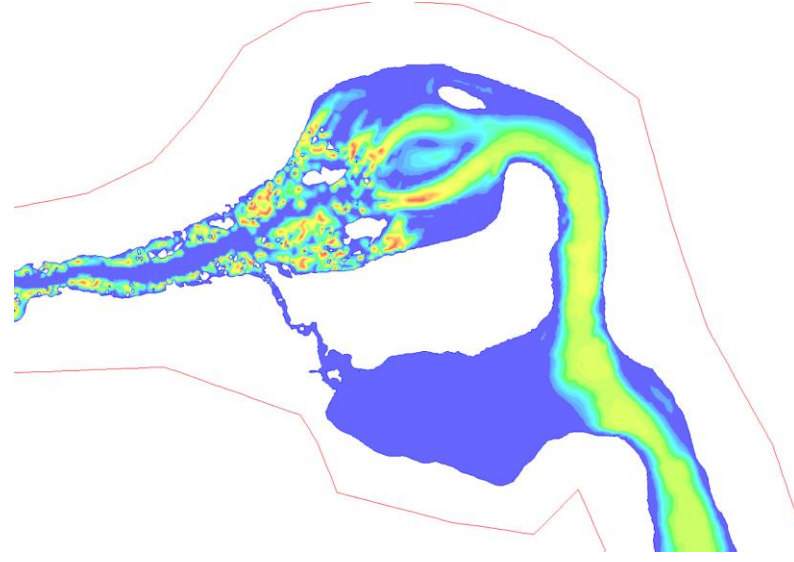

2025

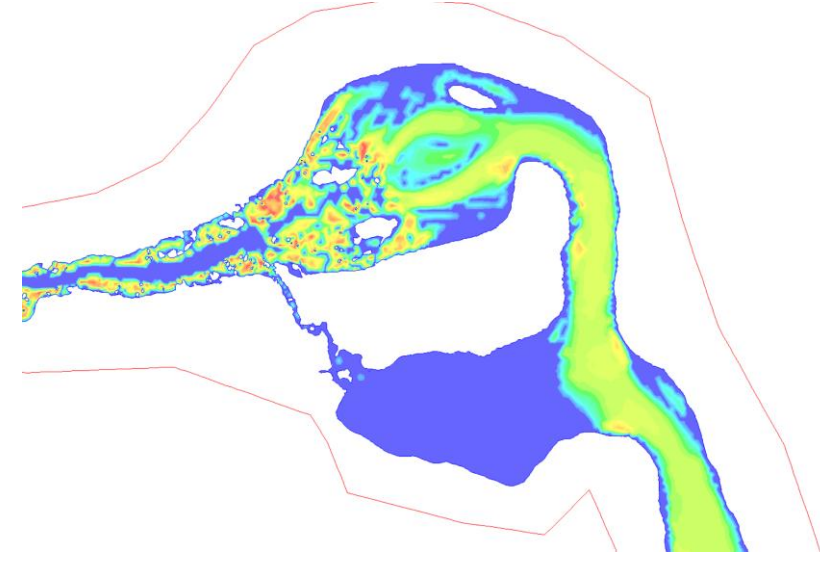
Syvyys

Virrannopeus

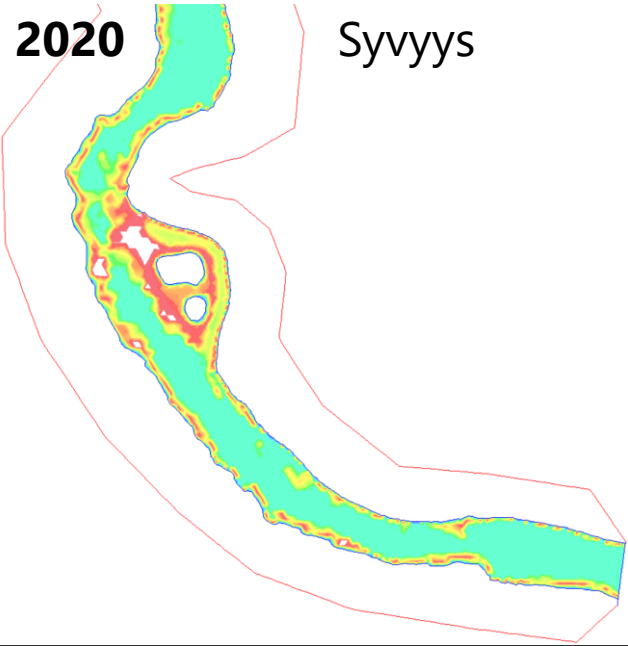
Yhdistetty

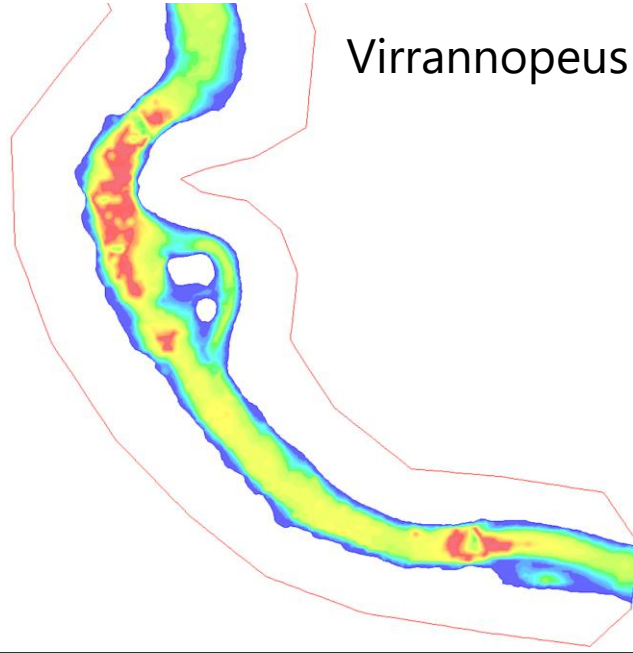
Hiitolanjoen alaosan soveltuvuus lohen kutualueeksi, 5 m³s

2020

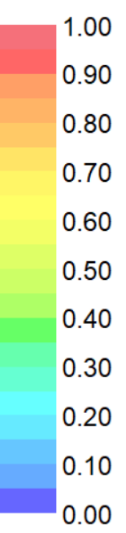
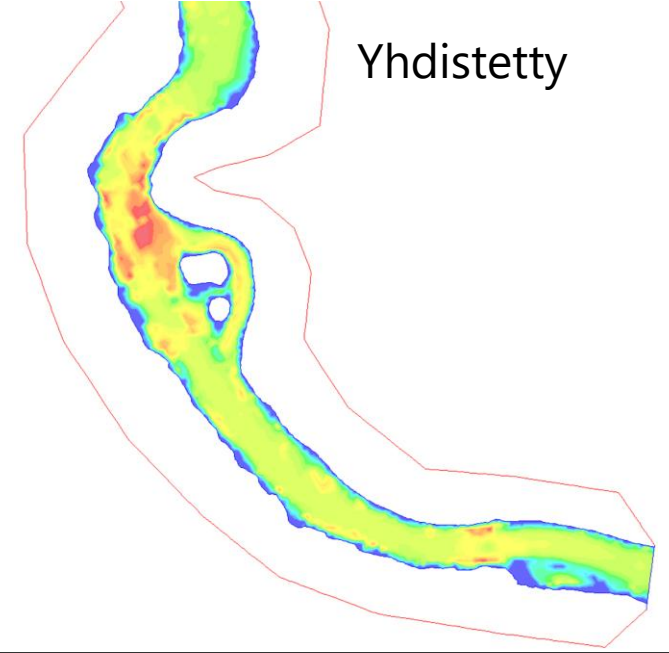
Syvyys

Virrannopeus

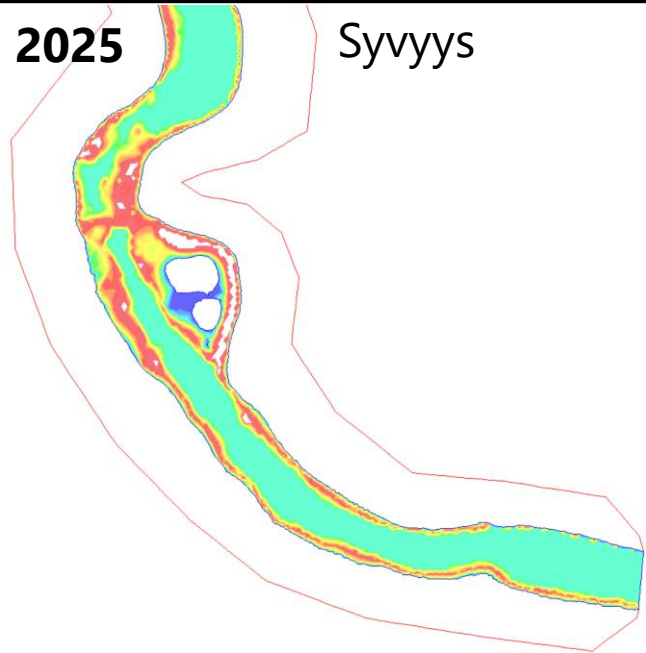

Yhdistetty

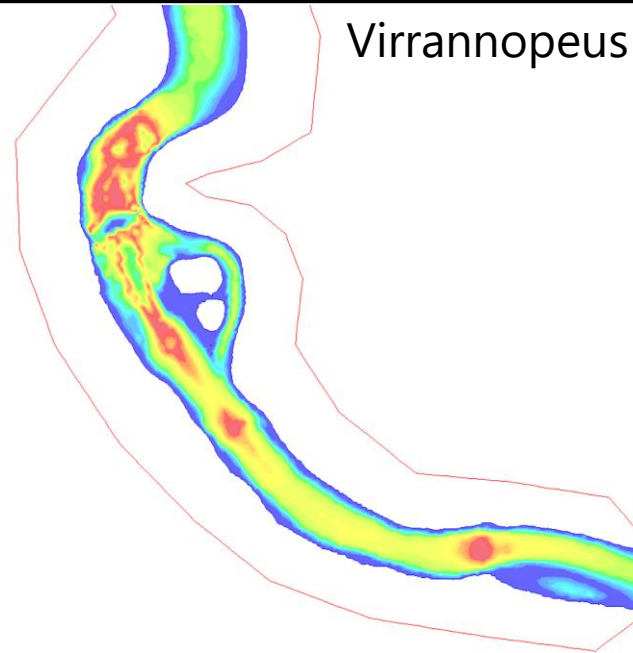

2025

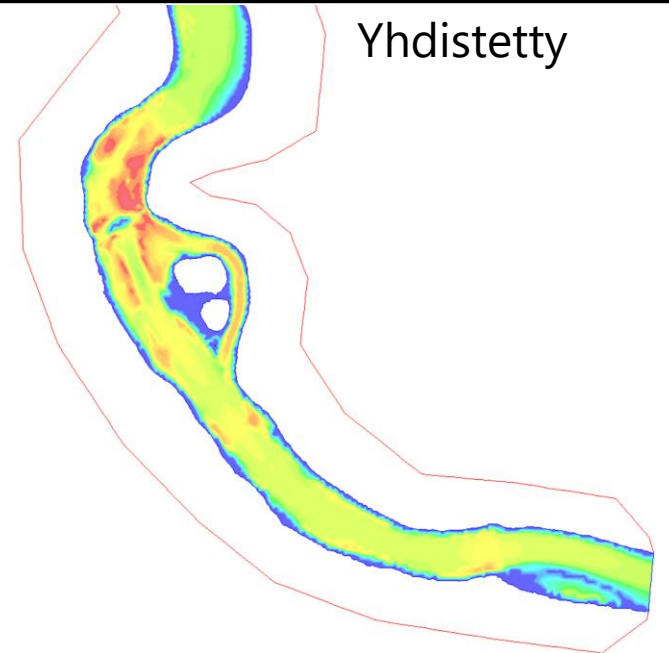
Syvyys

Virrannopeus

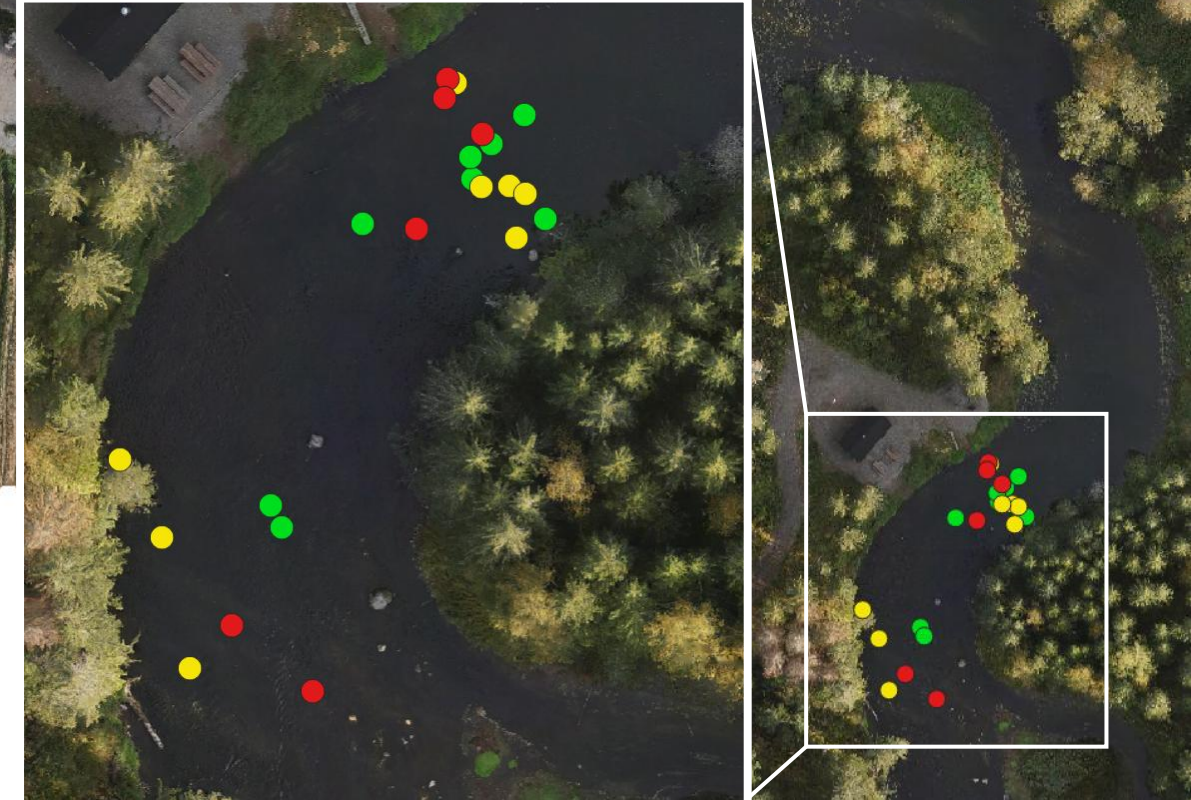
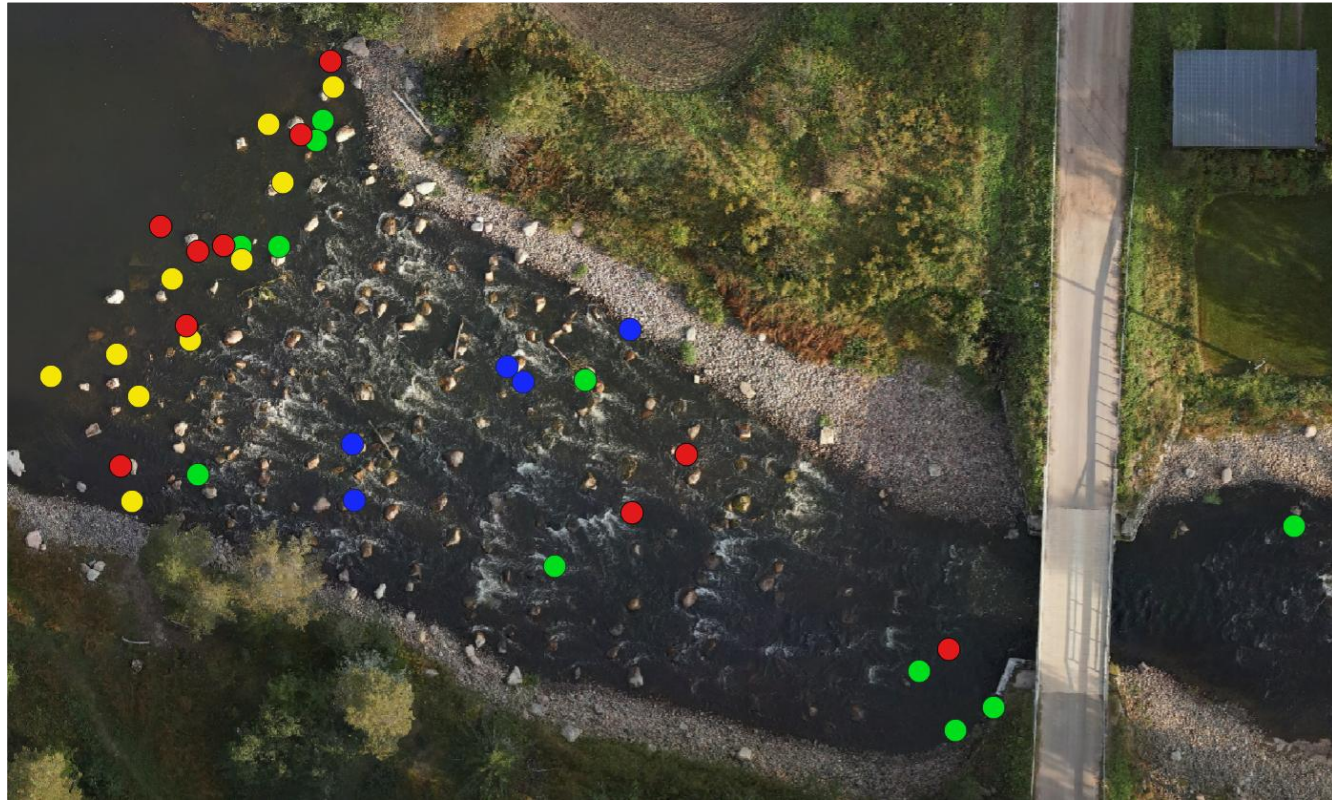

Yhdistetty

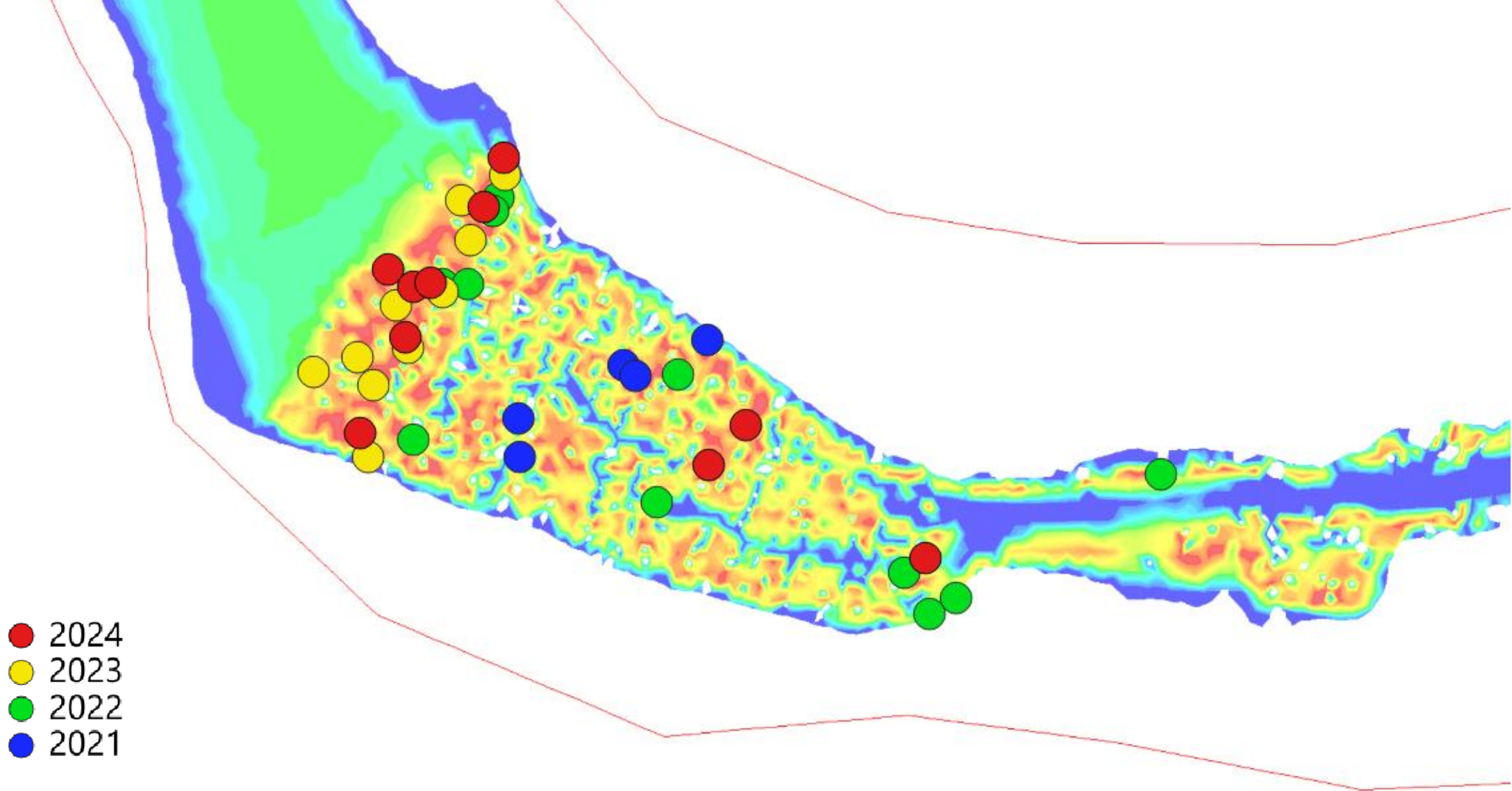

Kutupesien sijainti

- 2024
- 2023
- 2022
- 2021

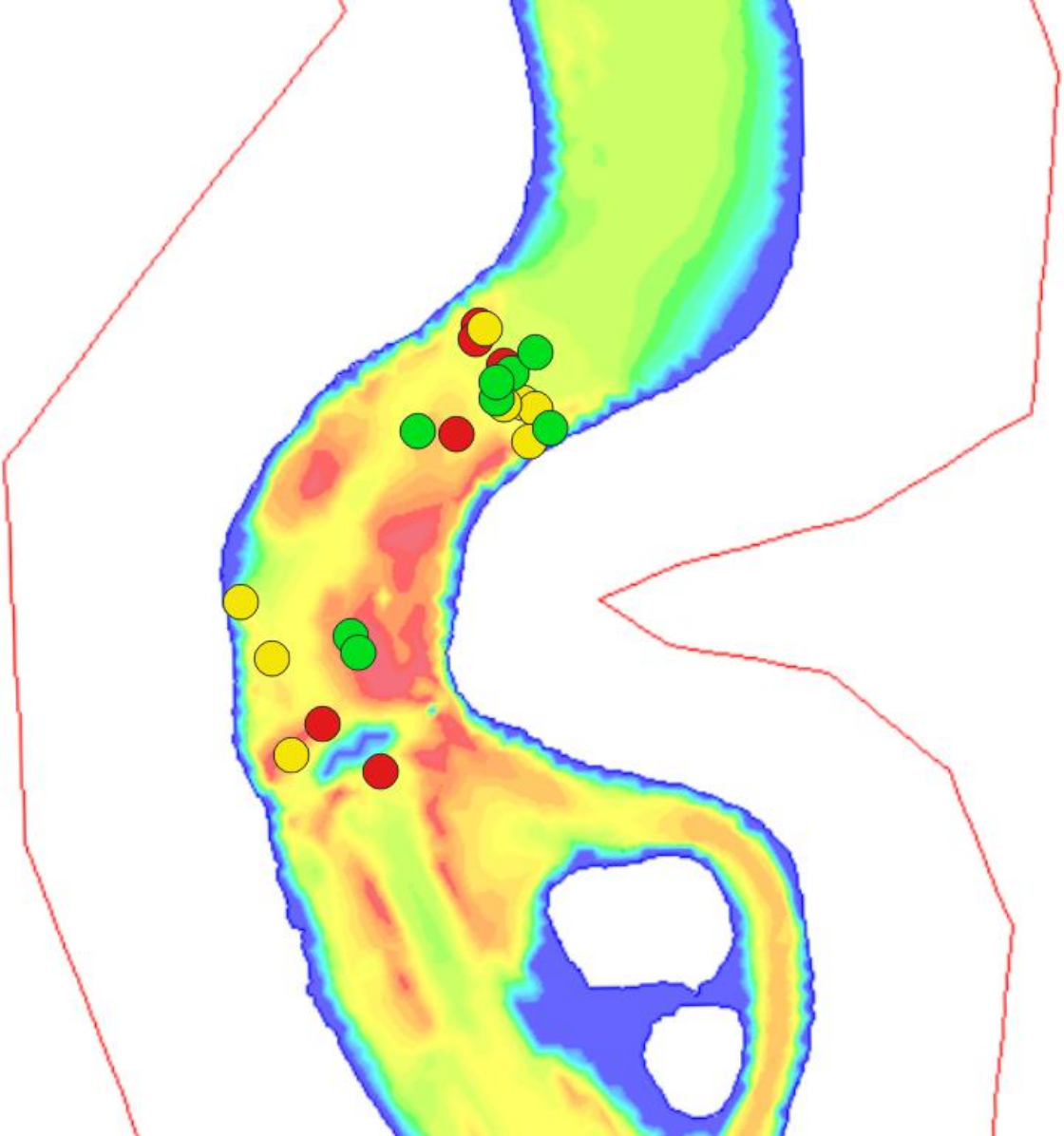

Kutupesien sijainti & soveltuvuus lohen kudulle, 5 m³s

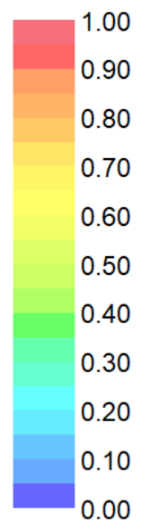

Kutupesien sijainti & soveltuvuus lohen kudulle, 5 m³s

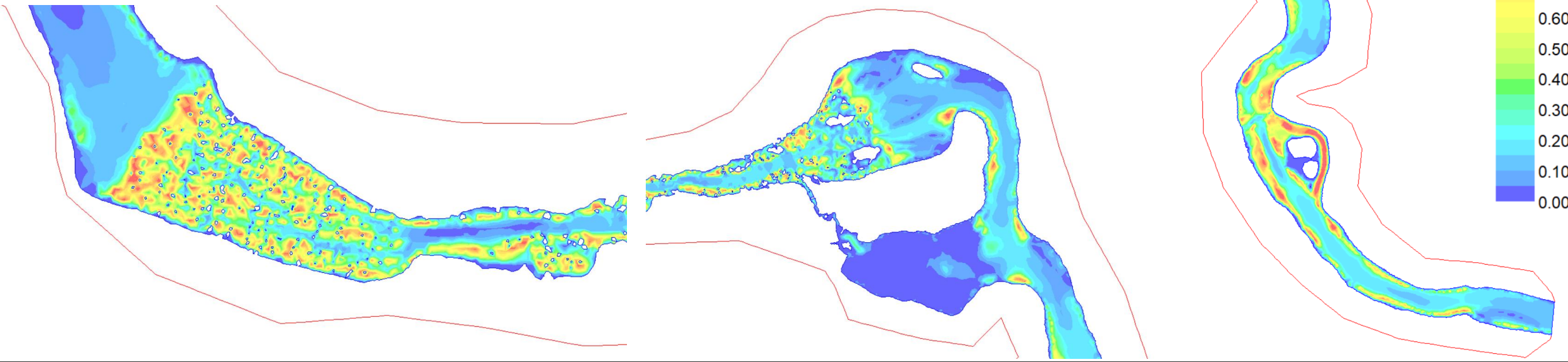
- 2024
- 2023
- 2022
- 2021

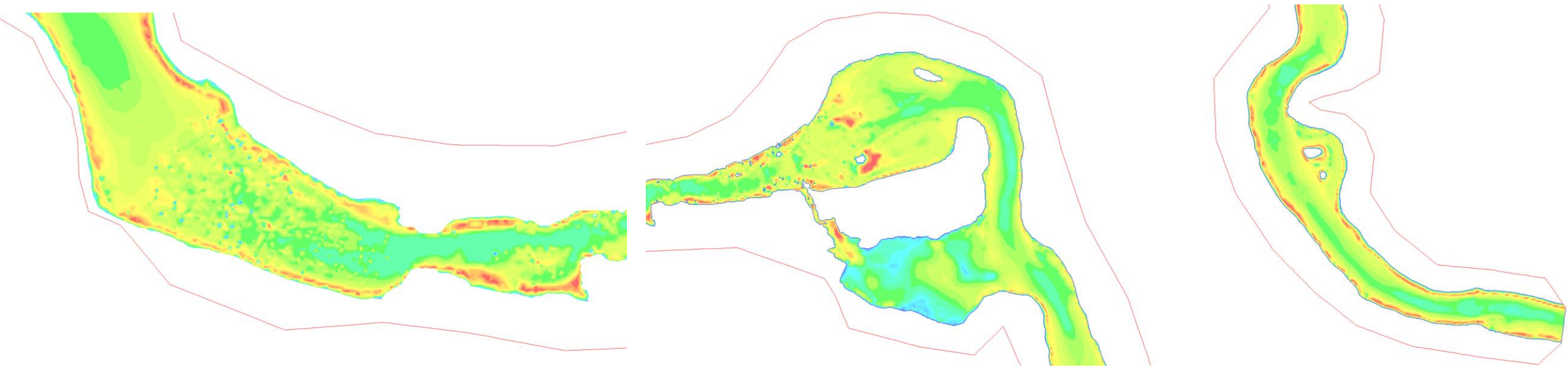
Hiitolanjoen alaosan soveltuvuus lohen poikastuotantoalueeksi

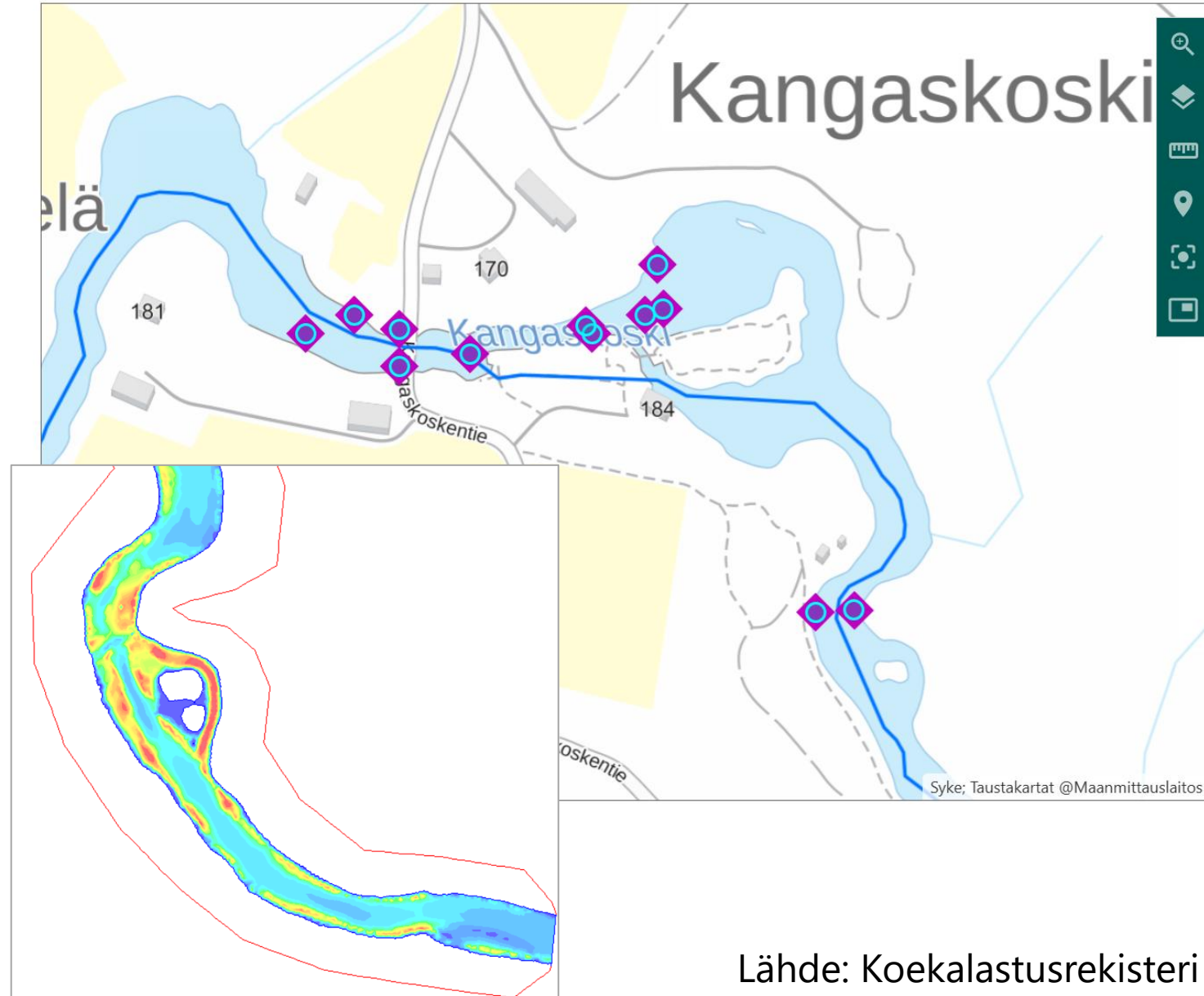
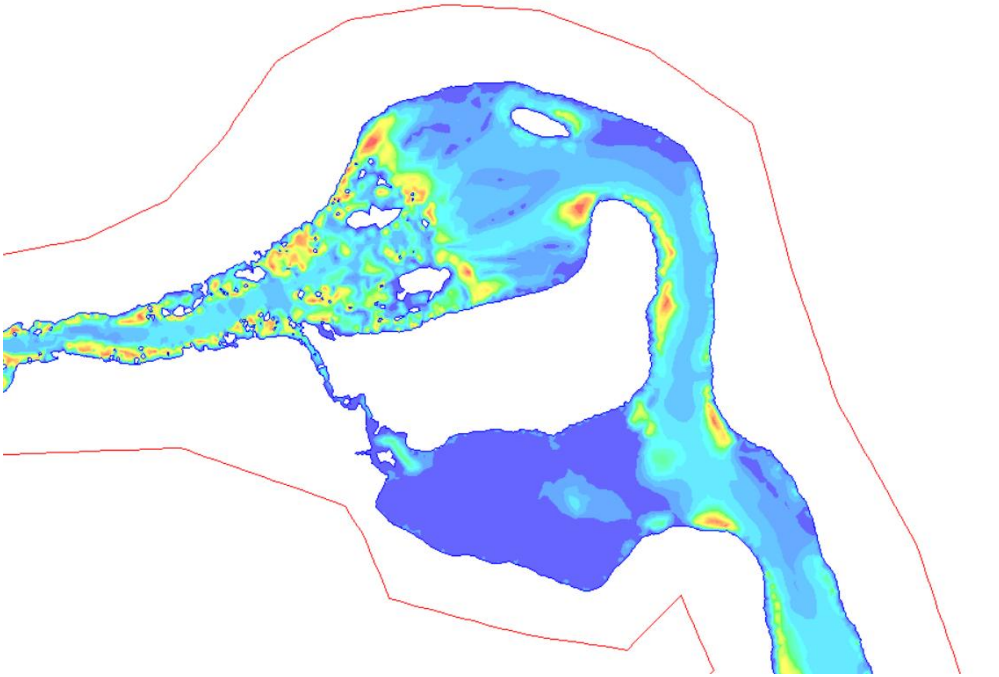
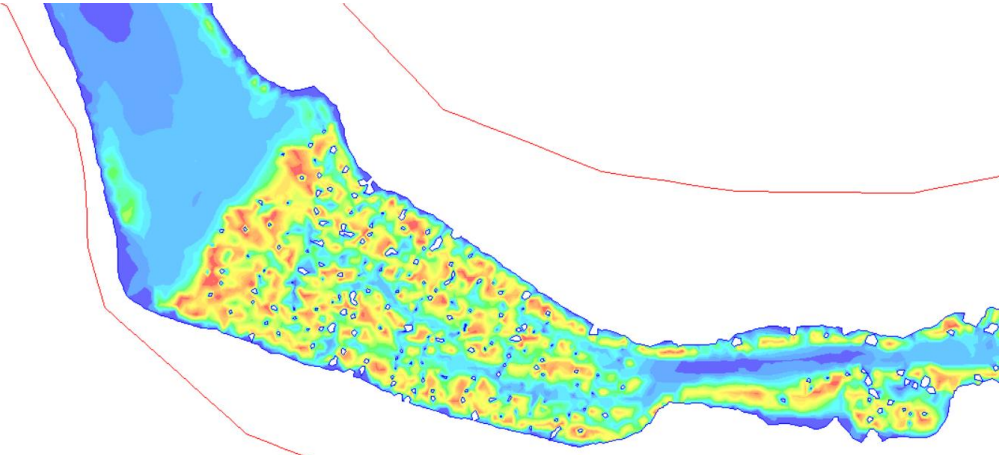
5 m³s

20 m³s

Löytyykö kalat sähkökoekalastamalla mallien mukaisesti?

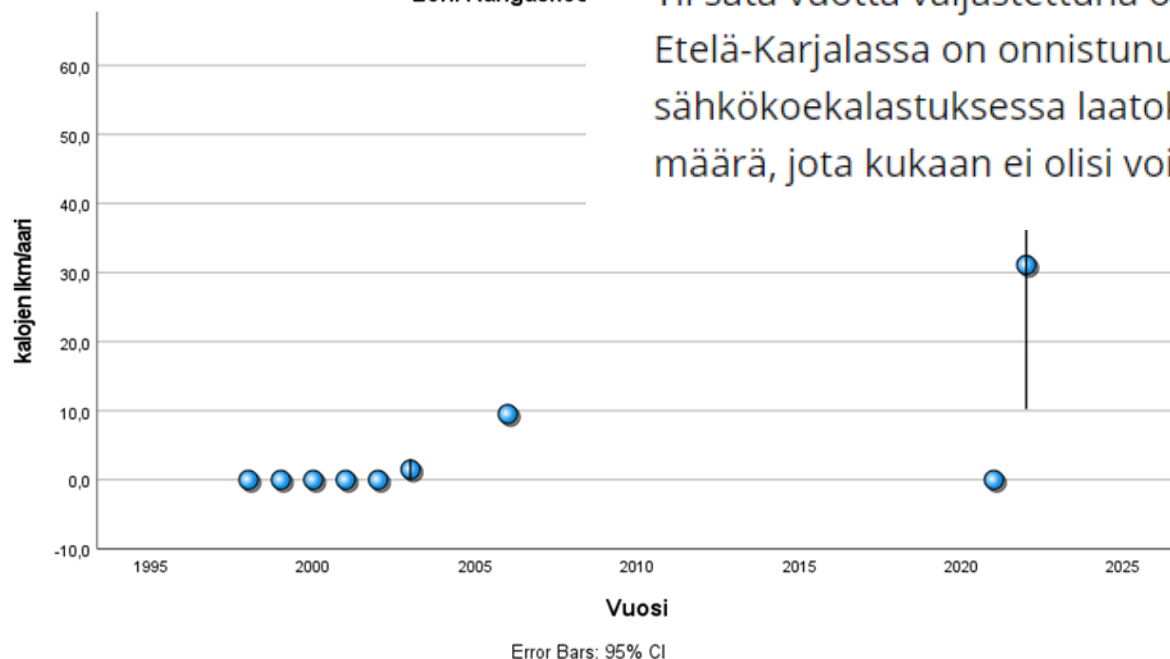
Lähde: Koekalastusrekisteri

Hiitolanjoki

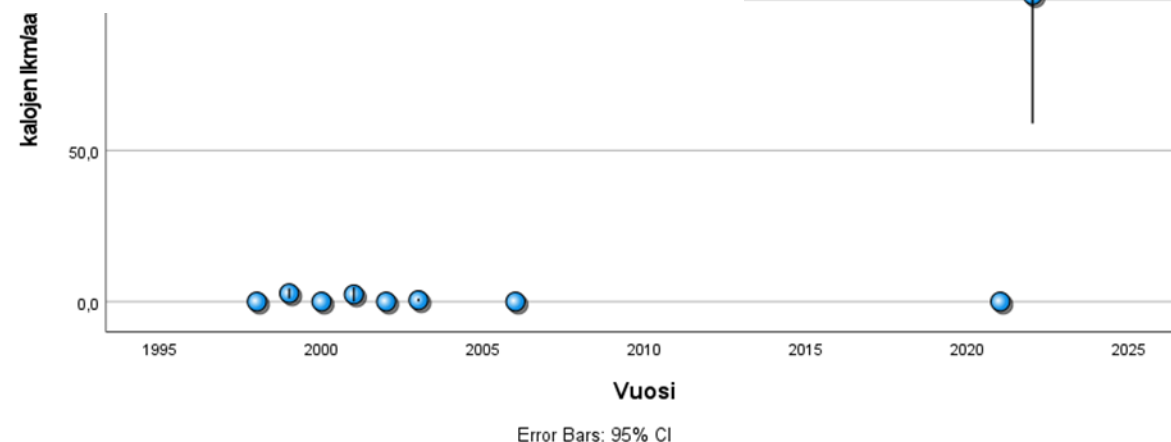
Padon purku riehaannutti harvinaiset lohet kutemaan – tutkijat hämmästyivät: "En ole törmännyt tällaiseen koskaan Suomessa"

Yli sata vuotta valjastettuna olleen Kangaskosken ennallistaminen Etelä-Karjalassa on onnistunut yli odotusten. Ensimmäisessä sähkökoekalastuksessa laatokanlohen ja -taimenen poikasia löytyi määrä, jota kukaan ei olisi voinut kuvitella.

Lohi Kangaskos

oma

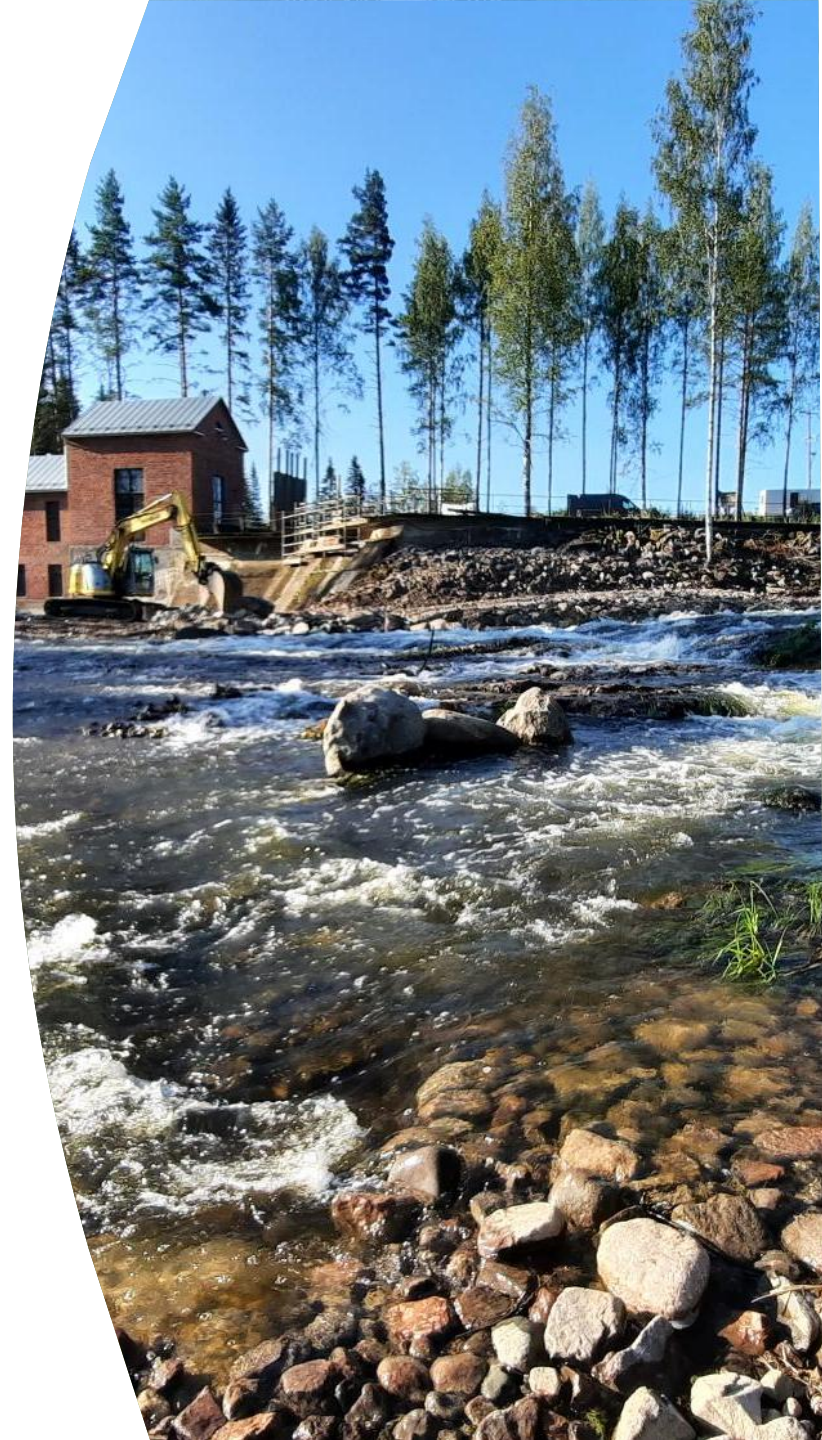

Sähkökoekalastukset: Saimaan Vesi- ja Ympäristötutkimus Oy
Lähde: Koekalastusrekisteri

Geneettiset analyysit ovat tekeillä!
Lohen telemetria/kaikuluotaus suunnitteilla!

Entä sitten?

- Kunnostustavoitteiden saavuttamista auttaa, jos alueesta on olemassa hyvä yleiskuva: tietoja ennen ja jälkeen muutosta
- Fyysiset muutokset luovat perustukset ekologiselle vasteelle
  - Seuranta usein vähäistä ja yksipuoleista
- Mallintaminen kunnostussuunnittelun työkaluna
  - Etukäteisarvioita kunnostustoimien vaikuttavuudesta
  - Voi soveltaa myös muihin kalalajeihin ja eliöihin
- Etukäteisarvioita suurtulvien vahingoista
  - Rakenteita niiden varautumista varten?
- Automatisaatio ja tekoälyn hyödyntäminen
  - Käsin tekeminen työlästä (etenkin kahlaaminen)

Eikä siinä vielä kaikki

Kiitos!

Kerstin Schlobies, Eliisa Lotsari, Virpi Pajunen, Henri Heiskanen

Ossi Vuoksenvaara, Reetta Väätäinen, Niko Kylliäinen,
Janne Jansa, Alisa Koski, Lauri Rintamäki, Sami Nerg

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

